

Zondag 22 september 2024
eerste van de herfst
Uitgelicht:
voormoeders van Jezus –
Batseba

*Gebed van de zondag: 'Kom zing het lied van Eva': **lied 738***

*Lezing uit het eerste testament: 2 Samuël 11,1-15;
11,26 – 12,14.24-25*

*'God, herschep mijn hart': **lied 51a***

Overweging: Het verhaal van Batseba – in woord en muziek

Ze vragen me wie ik ben.

Ik vind het een onmogelijke vraag. Geef daar maar eens antwoord op. Weten *jullie* wie jullie zijn...? Kan een mens ooit zichzelf echt begrijpen en doorgronden? Blijven we niet ten diepste een raadsel voor onszelf? Misschien is er één die ons kent en doorgrondt, zoals David zelf in een van zijn liederen dicht: 'God, u kent mij, u doorgrondt mij, u weet het als ik zit of sta, u doorziet van verre mijn gedachten...' (psalm 139,1-2) Als dat zo is, dan is hij volgens mij de enige.

Wie ben ik, Batseba?

Ik begrijp de vraag wel. Want veel is er over mij niet overgeleverd. Toch ben ik van belang. Belangrijk genoeg voor Matteüs om mij te noemen in de stamboom van Jezus.

Niet bij naam, trouwens – hij heeft het over 'de vrouw van Uria'. Om nog eens scherp duidelijk te maken dat niet oké was wat David deed. 'David verwekte Salomo bij de vrouw van Uria', schrijft hij. Uria mag niet vergeten worden. Hij stierf vanwege de hebzucht en meedogenloosheid van zijn vorst. David gedroeg zich als de rijke, die het gekoesterde lammetje afneemt van de arme. Die smet zal voor altijd aan hem blijven kleven.

Over mij wordt minder verteld dan over Tamar, Rachab en Ruth. De drie andere vrouwen in de stamboom van Jezus. Drie vrouwen handelen, ze nemen hun leven in eigen hand. Ze komen tevoorschijn als vrouwen die hun lot ten goede weten te keren. Terwijl hun mogelijkheden net zo beperkt zijn als die van elke vrouw in hun tijd. Ze kiezen een nieuw en ongebaand pad. Net als onze achter-achter-achter-achterkleinzoon

Jezus die 'gezalfde' wordt genoemd. Hij heeft zijn eigenzinnigheid niet van een vreemde, zou je kunnen zeggen. Tamar roept Juda ter verantwoording. Rachab biedt verspieders onderdak en redt zichzelf en haar familie. Ruth gaat als vreemdeling in Israël wonen en blijft daarmee haar schoonmoeder trouw. Tamar en Rachab en Ruth, ze zijn slim en moedig. Maar ik? Wat doe ik?

Ben ik een verleidster, een vamp? Een manipulerende vrouw die alleen uit is op haar eigen gewin? Heb ik daarmee indirect de dood van mijn eigen echtgenoot op mijn geweten?

Dat is wel eens over mij beweerd.

Ze zeggen dat ik prima in de gaten had dat David niet zoals alle andere mannen aan het front was. Dat ik door had dat hij naar me stond te kijken. Dat ik mijn schoonheid heb gebruikt om de top te bereiken. Dat ik me liet nemen door David op het moment waarop ik wist dat ik het meest vruchtbaar was – direct na mijn menstruatie. En dat ik welbewust mijn troef heb uitgespeeld, toen ik David liet weten dat ik zwanger was.

En natuurlijk zeggen deze boze tongen dat mijn rouw om mijn echtgenoot nep was. Dat ik in wezen blij was toen hij sneuvelde. Omdat nu de weg naar het paleis voor mij open lag.

Het klopt dat het mijn zoon Salomo is die na David koning werd – en dat ik daarin een rol speelde. Ik moest wel. De profeet Nathan gaf me min of meer de opdracht. Ik moest David herinneren aan zijn belofte dat Salomo hem zou opvolgen. Hij zou het zijn vergeten... en dan was daar niets van terecht gekomen. Maar ik heb nooit iets anders gewild dan verbondenheid tussen de zoons van mijn koning. Tot mijn verdriet heb ik moeten meemaken hoe zelfs Salomo de macht niet aankon. Hoe hij uit argwaan zijn halfbroer Adonia heeft laten doden. Hoe hij ook nog anderen liet doden tegen wie zijn vader voor hem al argwaan koesterde. Het is mijn grote verdriet. Dat zelfs mijn wijze zoon de kant op ging van de grote machthebbers. Hoe langer aan de macht, hoe meer ze zich gedragen als paranoïde despoot. Ik heb dat niet gewild. En eerlijk gezegd: die hele troon heb ik nooit geambieerd. Niet voor mezelf. En niet voor mijn kind.

Terug naar de vraag: wie ben ik?

Ik ben een heel gewone vrouw. Ik ben een mens zoals jij. Ik ben jou.

Wát ze ook over me hebben gezegd, het was geen opzet om de koning te verleiden. Ik was totaal verrast toen ze me kwamen halen en zeiden dat de koning me wilde zien.

Toen ik eenmaal bij hem was, werd me natuurlijk snel duidelijk wat hij van me wilde. Hij stuurde iedereen de kamer uit – toen wist ik het wel.

Ik heb me niet verzet. Wat zou dat voor zin hebben gehad? Bovendien was ik bang. Op zo'n moment heb je als vrouw echt niet veel in te brengen. Hij was sterker dan ik. Bovendien had hij alle macht om me te breken, als hij dat wilde.

Wat ik voelde was dubbel. Ik voelde me vernederd. Ik was niet van hem, ik behoorde een andere man toe. Hoe kon hij dit doen! En zo weinig respect tonen tegenover mij én mijn echtgenoot!

Tegelijkertijd voelde iets in mij zich geveild. Dat de koning *mij* koos. Hij kon immers iedere vrouw krijgen die hij wilde. En hij koos mij.

Is dat verkeerd? Had dat gevoel er niet mogen zijn?

Ik ben ook maar een mens. Het doet me iets als ik word gezien. Zelfs al is het enkel aan de buitenkant. Het raakt me als iemand aandacht voor me heeft. Zelfs al geldt die aandacht alleen het uiterlijk.

Was het allemaal maar niet gebeurd...

Voor mij begon hierna het grote verdriet.

De dood van mijn echtgenoot Uria liet me niet koud. Hij was geen slechte echtgenoot. Hij was uiterst loyaal tegenover zijn manschappen en tegenover zijn vorst. Dat hij uitgerekend nu omkwam in de strijd... Natuurlijk vond ik het direct verdacht. Ik wilde dat ik de tijd kon terugdraaien, dat ik niet aan David had laten weten dat ik zwanger was. Maar ik was bang. Nu ik zwanger was van een ander, had Uria het recht me te laten stenigen. Ik was immers een overspelige vrouw. En Uria hechtte erg aan het recht...

Dat hij stierf door toedoen van zijn vorst, terwijl hij hem altijd trouw is geweest – wat is dit onrechtvaardig. Wat is dit wrang. Ik zal het voor altijd met me meedragen. Wat had ik kunnen doen...? Ik heb het me wel honderd keer afgevraagd.

Het enige wat ik had kunnen doen, was niet aan David laten weten dat ik zwanger was. Kome wat komt, ook al was het dood door steniging...

Er zijn momenten waarop ik wilde dat ik dat gedaan had.

Hierop volgde een nog groter verdriet. Het kind, dat ik kreeg, werd ziek. En stierf.

Uria en ik, we hadden geen kinderen. Wat miste ik dat. Eén keer vrijt een andere man met mij – en hop, ik ben zwanger.

Toen het jongetje geboren werd, was ik zo blij. Wat was het mooi... Te mooi. Hij mocht niet blijven.

Later kwam Salomo.

Hij was een troost. Maar mijn eerste kind blijft een verdriet dat nooit meer weggaat. Des te meer omdat het verbonden is met de dood van mijn man. Twee mensen, twee kinderen van de Eeuwige, die het

slachtoffer zijn geworden van... ja, van macht. Van wat er gebeurt als iemand zoveel macht heeft dat hij kan krijgen wat hij maar wil. Dat maakt een mens onbegrensd. En dat brengt niets goeds in de wereld.

Het sterven van ons kind heeft ook met David iets gedaan. Nu ik erbij stil sta: het veranderde hem. Het heeft hem geconfronteerd met zijn onbegrensde hebzucht. Het heeft hem oog in oog doen staan met zijn eigen kleinheid, met zijn kwetsbaarheid. Die kon hij nu niet meer ontkennen.

Ik denk zelfs dat het opnieuw de weg naar God voor hem heeft geopend. In al zijn successen had hij God niet nodig. Maar nu weet hij weer hoe kwetsbaar hij is. Hoe hij ondanks al zijn macht met lege handen staat tegenover de Ene.

Het lied dat hij toen schreef is me dierbaar. Het is een lied van een mens die niet anders meer kan dan zijn kleinheid en zwakheid onder ogen zien.

Nooit meer zijn we zo dichtbij elkaar geweest als toen. Het besef van zijn eigen menselijkheid maakte hem open, ook voor mij. Het was alsof hij nu alle maskers kon loslaten. Of hij niet meer de grote koning hoefde te zijn.

Voor even.

Hij hield het niet vast.

Ik neem het hem niet kwalijk. Absolute macht is een te grote last voor een mens. Die kan niemand dragen. Hij werd weer de machtige grote koning die geen zwakheid mocht kennen.

Maar ik ben dankbaar. Voor toen; voor zijn warmte in het verdriet. Voor de nabijheid die er even was. De liefde waaruit ons kind Salomo is geboren.

Lied: 'Leven in liefde'